

voro. Det är med denna omständighet det faktum sammanhänger, att Eskil låter Linköpingsbiskopen inviga det högra altaret, under det han själv inviger högaltaret. Sedan är det givetvis av största intresse, att se, vilka biskopar, som deltaga i kyrkoinvigningen, men här gällde det blott den liturgiska frågan.

Bengt Strömberg.

Ett intressant svar av Ritkongregationen.

Ceremonimästaren i stiftet Bayonne har med sin biskops samtycke ställt följande fråga till Ritkongregationen: »An in Missis cantatis sive sollempnibus, sive pontificalibus, liceat Introitum cantare juxta morem antiquum, plures nempe versus psalmi canendo, Antiphona quidem interjecta, ita ut cantus Introitus protrahatur ad totum tempus quoad celebrans a sacristia vel sacrario ad Altare accesserit?» Frågan gäller alltså, om det är tillåtet att i sjungna mässor, vare sig högtidliga mässor eller pontificalmässor, sjunga introitus på fornkyrkligt sätt det vill säga att sjunga flera versar på psalmen och mellan versarna inskjuta antifonen, så att introitus-sången varar under hela tiden, medan celebranten går från sakristian till altaret. Bakgrunden till denna fråga är det kända förhållandet, att introitus under inflytande av privatmässorna har omdanats så, att endast en vers av psalmen återstår. Därtill kommer bruket att sjunga introitus icke under celebrantens gång till altaret utan först, då han framme vid altaret börjar confessio.

Den ursprungliga meningen med introitus framgår tydligt ur de gamla Ordines romani. Då den påvliga processionen gör sitt intåg i basilikan för att begiva sig från secretarium till altaret intonerar schola cantorum, som är placerad i skeppet, den processionen beledsagande sången, introitus. Den består av en psalm eller större delen av en psalm. Mellan versarna eller mellan grupper av versar inskjutes antifonen. När introituspsalmen under inflytande från privatmässan har smulnit ihop till en vers, och när man har upphört att sjunga introitus under själva processionen, är det tydligt, att introitus fullständigt har förlorat sin gamla innebörd.

Bayonneceremonimästarens fråga gäller alltså ett restaurerande av introitus så, att denna liturgiska sång återfår sin gamla betydelse att beledsaga processionen till altaret, och att den ej inskränkes till en enda psalmvers. Ritkongregationens svar blev positivt. Det kom den 29 januari 1947 och lyder: »Affirmative, dummodo

omnia secundum ordinem fiant juxta prudens Ordinarii judicium.» Det är alltså tillåtet i romersk liturgi att sjunga introitus under processionen till altaret, och det är vidare tillåtet att vid behov sjunga flera versar av introituspsalmen under processionen och mellan versarna inskjuta antifonen. Åt stiftsbiskoparna lämnas att i de enskilda fallen träffa avgörande.

Frågan har sitt intresse även för den, som sysslar med den Svenska kyrkans liturgi. När introitus restaureras i vår liturgi, sker detta tydligen helt efter medeltida linjer. Dels äro våra introitus helt av den medeltida typen med antifon, psalmvers, Gloria patri och upprepad antifon, och dels är introitus icke en processionsång i vår mässa, utan den sjunges som bekant först sedan celebranten kommit till altaret. Men därom mera i en kommande uppsats.

Bengt Strömberg.

Litteratur.

Sverker Stubelius: Boken om Kville gamla kyrka. Göteborg 1947. Förf. förlag.

I norra Bohuslän ligger Kville, vars kyrka blivit föremål för en skildring av kyrkoherde Stubelius. Man får här i populär form följa den medeltida kyrkobyggnadens historia från ett tornlöst långhus med kor och absid till tornbygge och korsarmar och fram till rivandet och uppförandet år 1864 av den nuvarande byggnaden. Även inventarierna får sin beskrivning, främst det senmedeltida triumfkrcifixet och lillklockan från 1527, den senare möjligen av norrmannen Peter Waghemeus och försedd bl. a. med en mycket intressant ornamentik. Hälften av bokens utrymme upptages av anteckningar om kyrkotjänare, av vilka kyrkoherde Gude Axelsson Giedde är väl känd, samt av en märklig framställning av biskop Jens Nilssons visitationsresa i slutet av 1500-talet efter hans noggranna dagböcker. Boken avslutas av ett par intressanta avsnitt

behandlande kulturbilder hämtade ur sockenstämmoprotokollen. Stubelius' kyrkoberskrivning sväller sålunda ut till en bred sockenkrönika med kyrkobyggnaden som centrum. Den lättlästa och intressanta skildringen är ett väldokumenterat och välkommet bidrag till den kyrkliga hembygdslitteraturen.

Bengt Cnattingius.

Julhälsning till församlingarna i Ärkestiftet 1948. Almqvist & Wicksells boktryckeri, Uppsala. 2: 25.
Linköpings stifts julbok 1948. G. Ziden, Linköping 2: 75.

De årliga julböckerna för de olika stiftens ge ofta intressanta bidrag till kyrkornas och stiftens historia. Till ärkestiftets julbok har »orgeldoktorn» Einar Erics författat en omfattande beskrivning över ärkestiftets äldre orglar och deras byggare. Den närmaste anledningen till denna orgelkrönika var ett 100-årsjubileum av orgeln i